

Бондаренко Анастасія

здобувач вищої освіти I року навчання за другим (магістерським) рівнем факультету філології і журналістики факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Скуратко Тетяна

ЕТАПИ ТВОРЧОГО СТАНОВЛЕННЯ НАДІЇ СЕНЬОВСЬКОЇ

Творчій манері Надії Сеньовської властиві психологічний драматизм, тонкий ліризм, філософізм мислення. У віршах приваблює оригінальність задуму і точність його втілення в конкретний яскравий образ. Часто звертається авторка до історичних подій і постатей, віднаходячи в минувшині перегук із сучасністю.

Сеньовська (Войтюк) Надія Леонідівна народилася в селі Боднарівка Чемеровецького району Хмельницької області у сім'ї вчителів. Була єдиною дитиною, можливо, тому дивацтва, як от «ковтання» книжок чи складання віршів сприймалися родиною з розумінням (іноді навіть зі співчуттям, надто вже тепличною квіточкою росла). Вірші почала писати з молодших класів. Як і придумувати казки. У 10–11 відвідувала літературну студію при Тернопільській обласній організації Національної спілки письменників України. Тоді ж з'явилися перші новели, наївні й сентиментальні. У 1999 р. стала студенткою філологічного факультету Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Паралельно працювала журналістом на радіо «Лад» (авторська програма «Відкрите питання», 2000–2001 рр.), та в «Тернопільській газеті» (2002–2003 рр.). Брала участь в роботі літературної та театральної студії на філологічному факультеті. Зайняла друге місце на поетичному конкурсі університету (2000 р.), вірші були надруковані в кількох тернопільських газетах та збірниках. У 2004 р. отримала диплом магістра педагогічної освіти (спеціальність «Викладач української мови та літератури,

вчитель зарубіжної літератури»). Паралельно працювала вчителем української мови та літератури, зарубіжної літератури у рідній Гримайлівській ЗОШ I–III ступенів імені Івана Пулюя (2003-2005 рр.). 2004–2007 рр. – аспірантка кафедри педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Захист кандидатської дисертації відбувся 29 травня 2008 року. Тема – «Підготовка майбутнього вчителя до професійної саморегуляції в процесі вивчення педагогічних дисциплін», науковий керівник – Чайка Володимир Мирославович. Із вересня 2008 року – асистент кафедри педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Оскільки комплексного дослідження творчості Надії Сеньовської у нашому літературознавстві ще немає, то ми окреслюючи етапи життя та творчого становлення Надії Сеньовської, опиралися на відомості, отримані під час інтерв'ю із поетесою.

Значну частину віршів у творчому доробку Надії Сеньовської присвячено воєнній тематиці (поетична збірка «Війна і те, що після»). Вірші рвуть душу оголеністю нерву, бентежать відвертістю, захоплюють цілісністю характеру. І їх хочеться читати, відчувати і вчитися, як можна перемагати.

В літературознавчому аспекті творчість Надії Сеньовської, на жаль, не вивчена. Різні аспекти поетичного доробку письменниці висвітлені у відгуках та рецензіях на її твори М. Данилевич, Ю. Починок, С. Шевчук, Б. Боба-Дига, Н. Дев'ятко, О. Кобзар, Т. Скуратко та ін.

Цікавою, на наш погляд, є і проза Надії Сеньовської. Серед жанрового різномайття виокремлюється фентезі письменниці. Орієнтуючись на дослідження Олени Кобзар [2], можемо зробити висновок, що фентезі Надії Сеньовської є авторським міфом з елементами переосмислених традиційних народних сюжетів. Закономірно, що міфопоетична парадигма (оригінальна світоглядно-філософська система за Андрієм Гурдузом [1]) має гомогенне ядро. Тобто, у текст залучено тільки один різновид міфів за походженням –

українські, спільнослов'янські. Міфопоетична атмосфера, відповідно, гомогенізована. Адже письменниця репрезентує в літературному творі авторський міф. За типом міфологічна система є лінійною, тому що міфопоетичний комплекс формує впорядкований подієвий стрижень фентезі.

Варто підкреслити, що єдиним авторським міфом виступає увесь комплекс фентезі Надії Сеньовської. Ті фрагменти, які не розкриті в одному тексті, можуть бути детально «виписані» в інших. Міфосвіт постає цілісним. Він має свою історію: від творення Соколом-Родом Нави і Яви до нинішніх часів, коли боги допомагають українцям боронити рідну землю від росіян-песиголовців.

Творчість Надії Сеньовської здебільшого розглядалась в історико-літературному плані, з урахуванням розмаїття її ідейно-стильових пошуків у поезії. При цьому поза увагою залишались найбільш складні форми художньої творчості Надії Сеньовської – травелоги, фентезі, а також психологічні есеї, в яких яскраво виявилася творча особистість письменниці. Сьогодні виникає необхідність наукового осмислення творчості Надії Сеньовської, існує потреба її комплексного аналізу, вивчення природи прози письменниці, простеження стильових домінант, а також окреслення ролі та місця авторки в українській літературі нашого часу.

Література

1. Гурдуз А. І. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській «прозі про землю» кінця ХІХ–першої третини ХХ ст. Миколаїв: Вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2008. 216 с.

2. Кобзар О. І. Міфопоетика як предмет і метод літературознавчого дослідження. *Наукові записки*. Випуск 15. Серія «Філологічна», 2010. С. 131–139. URL:http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10247/1/Nznuoaf_2010_15_23%20%281%29.pdf (дата звернення: 06.01.23)

3. Сеньовська Н. Поради роз(за) губленим. Тернопіль: Видавництво «Крок», 2015. 92 с.
4. Сеньовська Р., Сеньовська Н. Філософія від дітей до дорослих. Тернопіль: Видавництво «Крок», 2015. 36 с.
5. Сеньовська Н. Оптимістичні подорож довоєнною Україною. Тернопіль: Видавництво «Крок», 2016. 124 с.
6. Сеньовська Н. Педагогіка без цензури. Тернопіль: Видавництво «Крок», 2016. 114 с.
7. Сеньовська Р. Віршики Радусі. Сеньовська Н. Віршики для Радусі. Тернопіль: Видавництво «Крок», 2017. 48 с.
8. Сеньовська Н. Селфі. Тернопіль. Видавництво «Крок», 2017. 120 с.
9. Сеньовська Н. Прокляття Лади. Тернопіль: Видавництво «Крок», 2017. 162 с.
10. Сеньовська Н. Війна і те, що після. Тернопіль: КІЦ «ПРИНТ–ОФІС», 2018. 56 с.
11. Сеньовська Н. Залишки втраченої реальності: аналіз текстів на міфологічній основі. *Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15 грудня 2022 року / за заг. ред. Н. Р. Грицак. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 57–60.*

Грущак Мар'яна

студентка групи СОУМа-42 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Вашків Леся.